

JELENTŐKUTYÁK ÉS POSTAGALAMBOK AZ OSZTRÁK-MAGYAR HADERŐBEN AZ I. VILÁGHÁBORÚ IDEJÉN

Valamennyien tudjuk, hogy az ember számos állatfaját - köztük a kutyát és a galambot is - már évezredekkel ezelőtt háziasított. Sokukat érdekeinek megfelelően ki is használ. A kutya az ember leghűségesebb társa - tartja a ma már közhelynek számító mondas. A következetes tenyésztés során kialakult fajták közül néhány akár az életét is kockára teszi az emberért. Ezért akár hadicéla is alkalmazhatók. A „bevetést” természetesen a kutyakiképzők és az ebek fáradságos munkája előzi meg.

A cs. és kir. hadseregben a kutyák szervezett keretek közt történő kiképzése - a rendőrségtől átvett tapasztalatok alapján - 1914 végén indult meg. Jelentőkutyaként általában német juhászokat alkalmaztak. Szerepük – telefon kapcsolat hiánya, illetve lehallgatás veszélye esetén – két pont közötti összeköttetés biztosítása volt. Például az előretolt megfigyelőállások és a lövészárkok közt, gyalogsági harccsoport - parancsnokság és a tüzércsoport - parancsnokság közt stb. Gyakorta azonban telefonvezetékek fektetésére, postagalamb- vagy élelmiszer-szállításra is felhasználták őket. A kutyákkal kizárólag csak a kutyavezetők foglalkozhattak. A kutyavezetők naponta legfeljebb 2 alkalommal indíthatták útba a rájuk bízott ebeket. Minden hadosztály távírószázadához egy jelentőkutyás rajt osztottak be, 4 - 8 kizárólag kan kutyával és vezetőikkel.

A postagalambbal való híradás egyes galambfajok azon tulajdonságán alapszik, hogy – ha megfelelően berepültették őket – nagyobb távolságokról és hosszabb távollét után is ösztönszerűleg visszarepülnek otthonukba. A fenti megfigyelés mikéntjére azonban a mai napig nem tudunk pontos magyarázatot adni. Annyi azonban bizonyos, hogy már az ókorban hírvívő szolgálatra alkalmazták

őket. A középkor kezdeti évszázadaiban, Európában a tenyésztés és a versenyzés is feledésbe merült. A X. században azonban újra felfedezték a galambászatot. A felfedezéshez nagyban hozzájárultak a keresztes hadjáratok. A Perzsiába, Szíriába vonuló keresztes hadak ugyanis jól szervezett, kifejezetten katonai célra létrehozott hírvőgalamb-állomásokat, illetve - szolgálatot találtak.

Az I. világháború kezdeti szakaszában kialakult állásháború messzemenően visszaigazolta a postagalambok nélkülözhetetlenségét. Az első vonalakba telepített távbeszélő vezetékek a tűzérési tűz következtében gyakorta megsérültek, használhatatlanná váltak. Ezért sokszor az egyetlen megbízható híradási lehetőséget a postagalambok biztosították. Az osztrák – magyar haderő német tapasztalatok alapján 1916 – 1917-ben építette ki a postagalamb-állomások hálózatát.

Kiss Gábor